

TẬP LÀM VĂN

TÓM TẮT TIN TỨC

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Hiểu thế nào là tóm tắt tin tức, cách tóm tắt tin tức.
2. Bước đầu biết cách tóm tắt tin tức.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Một tờ giấy viết lời giải BT1 (phần Nhận xét).
- Bút dạ và 4 – 5 tờ giấy khổ to để HS làm BT1, 2 (phần Luyện tập).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra 2 HS đọc lại 4 đoạn văn đã giúp bạn Hồng Nhung viết hoàn chỉnh (BT2, tiết TLV trước).

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Trong đời sống rất bận rộn, con người thường không có đủ thời gian để nghe chi tiết một tin tức, sự kiện. Do vậy, cần phải biết tóm tắt tin để trong thời gian ngắn, truyền đạt lại nội dung thông tin cơ bản nhất cho người nghe. Tiết học hôm nay sẽ giúp các em biết cách tóm tắt tin tức.

2. Phân Nhận xét

Bài tập 1

HS đọc yêu cầu của BT1.

– Yêu cầu a. HS đọc thầm (không cần đọc thành tiếng) bản tin *Vẽ về cuộc sống an toàn*, xác định đoạn của bản tin. HS phát biểu, GV chốt lại 4 đoạn của bản tin (xem mỗi lần xuống dòng là 1 đoạn).

– Yêu cầu b. HS trao đổi với bạn, thực hiện yêu cầu b, viết vào vở hoặc VBT. HS đọc kết quả trao đổi trước lớp : các sự việc chính, tóm tắt mỗi đoạn. GV dán tờ giấy đã ghi phương án trả lời :

Đoạn	Sự việc chính	Tóm tắt mỗi đoạn
1	Cuộc thi vẽ <i>Em muốn sống an toàn</i> vừa được tổng kết.	UNICEF, báo <i>Thiếu niên Tiên phong</i> vừa tổng kết cuộc thi vẽ <i>Em muốn sống an toàn</i> .
2	Nội dung, kết quả cuộc thi.	Trong 4 tháng có 50 000 bức tranh của thiếu nhi gửi đến.
3	Nhận thức của thiếu nhi bộc lộ qua cuộc thi.	Tranh vẽ cho thấy kiến thức của thiếu nhi về an toàn rất phong phú.
4	Năng lực hội họa của thiếu nhi bộc lộ qua cuộc thi.	Tranh dự thi có ngôn ngữ hội họa sáng tạo đến bất ngờ.

– Yêu cầu c. HS suy nghĩ, viết nhanh ra nháp lời tóm tắt toàn bộ bản tin. HS phát biểu. GV dán tờ giấy đã ghi 1 phương án tóm tắt (3 câu) :

Vẽ về cuộc sống an toàn

UNICEF và báo *Thiếu niên Tiền phong* vừa tổng kết cuộc thi vẽ với chủ đề *Em muốn sống an toàn*. Trong 4 tháng (từ tháng 4 – 2001), đã có 50 000 bức tranh của thiếu nhi khắp nơi gửi đến. Các bức tranh cho thấy kiến thức của thiếu nhi về an toàn rất phong phú, tranh dự thi có ngôn ngữ hội họa sáng tạo đến bất ngờ.

Bài tập 2

HS đọc yêu cầu của BT2. GV hướng dẫn trao đổi, đi đến kết luận nêu trong phần Ghi nhớ.

3. Phần Ghi nhớ

- Ba đến bốn HS đọc nội dung cần ghi nhớ trong SGK.
- Một HS đọc 6 dòng in đậm ở đầu bản tin *Vẽ về cuộc sống an toàn*, để nhớ cách tóm tắt thứ hai (tóm tắt bằng số liệu, những từ ngữ nổi bật nhằm gây ấn tượng, giúp người đọc nắm nhanh thông tin).

4. Phần Luyện tập

Bài tập 1

– Một HS đọc nội dung BT1. Cả lớp đọc thầm bản tin *Vịnh Hạ Long được tái công nhận là di sản thiên nhiên thế giới*, làm việc cá nhân hoặc trao đổi với bạn ngồi bên để tóm tắt bản tin. GV phát giấy khổ rộng cho một vài HS khá, giỏi.

– HS phát biểu ý kiến. GV mời những HS làm bài trên giấy trình bày kết quả. Cả lớp và GV nhận xét, bình chọn phương án tóm tắt ngắn gọn, đủ ý nhất. VD :

Tóm tắt
bằng 4 câu

Ngày 17-11-1994, vịnh Hạ Long được UNESCO công nhận là di sản thiên nhiên thế giới. 29-11-2000, UNESCO lại công nhận vịnh Hạ Long là di sản về địa chất, địa mạo. Ngày 11-12-2000, quyết định trên được công bố tại Hà Nội. Sự kiện này cho thấy Việt Nam rất quan tâm bảo tồn và phát huy giá trị của các di sản thiên nhiên.

Tóm tắt
bằng 3 câu

Ngày 17-11-1994, vịnh Hạ Long được UNESCO công nhận là di sản thiên nhiên thế giới. Ngày 29-11-2000, UNESCO lại công nhận vịnh Hạ Long là di sản về địa chất, địa mạo. Quyết định trên của UNESCO được công bố tại Hà Nội vào chiều ngày 11-12-2000.

Bài tập 2

– HS đọc yêu cầu của bài tập. GV lưu ý HS cần tóm tắt bản tin theo cách thứ hai – trình bày bằng số liệu, những từ ngữ nổi bật, gây ấn tượng.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra 2 HS đọc thuộc lòng bài *Đoàn thuyền đánh cá* và trả lời các câu hỏi trong SGK.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu chủ điểm và bài đọc

– GV giới thiệu chủ điểm *Những người quả cảm*, tranh minh hoạ chủ điểm. Gọi ý để HS nhận ra các nhân vật anh hùng trong tranh : có thể là anh Nguyễn Văn Trỗi, chị Võ Thị Sáu, anh Kim Đồng, anh Nguyễn Bá Ngọc.

– Giới thiệu truyện *Khuất phục tên cướp biển* bằng tranh minh hoạ : Các em quan sát tranh sẽ thấy hai hình ảnh trái ngược – Tên cướp biển hung hãn, dữ tợn nhưng cụp mặt xuống, ở thế thua. Ông bác sĩ vẻ mặt hiền từ nhưng nghiêm nghị, cương quyết, đang ở thế thắng. Vì sao có cảnh tượng này, đọc truyện các em sẽ hiểu rõ.

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) Luyện đọc

– HS tiếp nối nhau đọc 3 đoạn của bài ; đọc 2, 3 lượt.

Đoạn 1 : 3 dòng đầu (hình ảnh dữ tợn của tên cướp biển).

Đoạn 2 : Tiếp theo đến *tôi quyết làm cho anh bị treo cổ trong phiên tòa sắp tới* (cuộc đối đầu giữa bác sĩ Ly và tên cướp biển).

Đoạn 3 : Còn lại (tên cướp biển bị khuất phục).

GV kết hợp giúp các em hiểu nghĩa những từ ngữ khó được chú giải sau bài, giải nghĩa thêm từ *hung hãn* (sẵn sàng gây tai hoạ cho người khác bằng hành động tàn ác, thô bạo) ; hướng dẫn HS đọc đúng các câu hỏi (tên cướp quát : *Có cảm mạo không ?* ; bác sĩ Ly điềm tĩnh : *Anh bảo tôi phải không ?*).

– HS luyện đọc theo cặp.

– Một, hai em đọc cả bài.

– GV đọc diễn cảm toàn bài – giọng rõ ràng, dứt khoát, gấp gáp dần theo diễn biến câu chuyện. Nhấn giọng những từ ngữ miêu tả vẻ hung dữ của tên cướp, vẻ oai nghiêm của bác sĩ : *cao lớn, vạm vỡ, sạm như gạch nung, chém dọc, trắng bệch, loạn óc, man rợ, nổi tiếng nhân từ, ê a, đập tay, quát, nín thít, tròng mắt, cảm mạo, điềm tĩnh, phải, tống anh, dữ dội, đứng phắt, rút soạt dao ra, lăm lăm*

– HS đọc thầm 6 dòng in đậm đầu bản tin *Vẽ về cuộc sống an toàn*, cùng bạn trao đổi, đưa ra phương án tóm tắt cho bản tin *Vịnh Hạ Long được tái công nhận là di sản thiên nhiên thế giới*. Một số HS làm bài trên giấy khổ rộng. HS phát biểu ý kiến. Những HS làm bài trên giấy trình bày cách tóm tắt của mình. Cả lớp và GV nhận xét, bình chọn phương án tóm tắt hay nhất. VD :

- 17-11-1994, **Vịnh Hạ Long được công nhận là di sản thiên nhiên thế giới.**
- 29-11-2000, **được tái công nhận là di sản thiên nhiên thế giới, trong đó nhấn mạnh các giá trị về địa chất, địa mạo.**
- **Việt Nam rất quan tâm bảo tồn và phát huy giá trị di sản trên đất nước mình.**

5. Củng cố, dặn dò

- Một HS nhắc lại tác dụng của việc tóm tắt tin, cách tóm tắt tin.
- GV nhận xét tiết học. Yêu cầu HS về nhà viết lại vào vở tóm tắt bản tin *Vịnh Hạ Long được tái công nhận...* ; đọc trước nội dung tiết TLV tuần 25, tìm hiểu để viết được 1 tin về hoạt động của chi đội, liên đội, của trường hoặc hoạt động của thôn xóm, phường xã nơi các em ở (BT3, tiết TLV tới).